

Δελτίο Τύπου

16/12/2019

SHOAH - ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ CLAUDE LANZMANN

Η πιο ριζοσπαστική και ολοκληρωμένη καταγραφή της εξόντωσης των Εβραίων της Ευρώπης από το ναζιστικό καθεστώς.

Ντοκιμαντέρ σε 4 μέρη – 9 ½ ώρες ενάντια στη λήθη

Το Goethe-Institut Athen συμμετέχει στην παγκόσμια προβολή της ταινίας κατά τη Διεθνή Ημέρα Μνήμης των Θυμάτων του Ολοκαυτώματος, 27/1, ημέρα απελευθέρωσης των στρατοπέδων συγκέντρωσης Auschwitz-Birkenau. Το κάλεσμα στην παγκόσμια προβολή της ταινίας στις 27 Ιανουαρίου 2020 είναι μια πρωτοβουλία του Διεθνούς Φεστιβάλ Λογοτεχνίας του Βερολίνου.

Προβολή σε συνεργασία με το Exile Room

27/01/2020, 14:00 – 00:30

Χώρος: Exile Room, Αθηνάς 12, 3ος όροφος, Αθήνα

Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Εβραϊκά με ελληνικούς υπότιτλους

Πληροφορίες:

Goethe-Institut: Τηλ. 210 3661000, E-Mail: Prog-athen@goethe.de

Exile Room: Τηλ. 210 3223395

Είσοδος ελεύθερη

Η ταινία δεν έχει χρονολογική αφήγηση, μπορεί να την παρακολουθήσει κανείς και τμηματικά και οποιαδήποτε ώρα.

SHOAH (Γαλλία 1974-1985, 540')

Σενάριο/Σκηνοθεσία: Claude Lanzmann

Στην έρευνα συμμετείχαν: Corinna Coulmas, Irène Steinfeld-Levi, Shalmi Bar Mor

Βοηθοί σκηνοθέτη: Corinna Coulmas, Irène Steinfeld-Levi

Κάμερα: Dominique Chapuis, Jimmy Glasberg, William Lubchansky

Μοντάζ: Ziva Postec, Anna Ruiz (για τη σεκάνς στην Treblinka)

«Ένα θρηνητικό τραγούδι πολλών που ενώνουν τις φωνές τους. Ένα αληθινό αριστούργημα»

Simone de Beauvoir

«Ένα συγκλονιστικό ντοκιμαντέρ που καταφέρνει να αποτυπώσει με ακρίβεια τον απάνθρωπο μηχανισμό εξόντωσης»

Willy Brandt

Προβολή με παρουσιάσεις των:

Φραγκίσκης Αμπατζοπούλου, ομότιμης Καθηγήτριας Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, συγγραφέως

Χρήστου Καρακέπελη, σκηνοθέτη ταινιών ντοκιμαντέρ

Κατερίνας Οικονομάκου, δημοσιογράφου, συγγραφέως

Εύας Στεφανή, Καθηγήτριας Ιστορίας και Θεωρίας του Κινηματογράφου στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, σκηνοθέτιδος ταινιών ντοκιμαντέρ, εικαστικού

Η ταινία προβάλλεται σε ανακαινισμένη κόπια.

Πρόγραμμα

Μέρος 1^ο (2: 25΄) > 14:00 – 16:30

Παρουσίαση: Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου

Διάλειμμα

Μέρος 2^ο (1:45΄) > 17:00 – 19:00

Παρουσίαση: Κατερίνα Οικονομάκου

Διάλειμμα

Μέρος 3^ο (2:19΄) > 19:30 – 21:30

Παρουσίαση: **Εύα Στεφανή**

Διάλειμμα

Μέρος 4^ο (2:20΄) > 22:00 – 00:30

Παρουσίαση: Χρήστος Καρακέπελης

Shoah, Schoah, Shoa, Schoa

Εβραϊκή λέξη που σημαίνει: βάρathρο, εξολόθρευση, έρεβος, μεγάλη καταστροφή, συμφορά, πτώση – πλέον χρησιμοποιείται επίσης ως συνώνυμο για τη μαζική εξόντωση του ευρωπαϊκού εβραϊσμού την περίοδο του εθνικοσοσιαλισμού.

Το ντοκιμαντέρ διάρκειας εννιάμιση ωρών SHOAH παρουσιάζει τις δηλώσεις/μαρτυρίες ανθρώπων που βίωσαν άμεσα ως θύματα, δράστες και παρατηρητές την εθνικοσοσιαλιστική εξόντωση των Ευρωπαίων Εβραίων και την

επιβεβαίωσαν, συχνά για πρώτη φορά, ύστερα από 30 χρόνια και πλέον. Σύμφωνα με τα λόγια του σκηνοθέτη, η ταινία δεν έχει θέμα την επιβίωση, αλλά είναι «μια μαρτυρία για το θάνατο». Ο Lanzmann δεν αφήνει τους μάρτυρες απλά να ανακαλέσουν στη μνήμη τα βιώματά τους. Μέσω της τεχνικής που χρησιμοποιεί όταν τους κάνει ερωτήσεις, τους παροτρύνει να ζήσουν ξανά τα όσα συνέβησαν τότε. Οι ερωτήσεις του Lanzmann περιστρέφονται γύρω από τα γεγονότα στους τόπους δολοφονίας των Εβραίων και θίγουν το μηχανισμό της γραφειοκρατίας της εξόντωσης. Ο μηχανισμός αυτός ξεκίνησε ήδη στα γκέτο και εφαρμόστηκε πλήρως στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και εξόντωσης. Οι λήψεις δείχνουν τους τόπους της δολοφονίας όπως ήταν στα τέλη της δεκαετίας του '70 και τις αρχές της δεκαετίας του '80. Η διαφωτιστική επίδραση της ταινίας βασίζεται στο μοντάζ των δηλώσεων των μαρτύρων και των ιστορικών τόπων στους οποίους αναφέρονται οι αναμνήσεις:

«Πήγα στα μέρη αυτά, μόνος, και κατάλαβα ότι πρέπει να συνδυάσει κανείς τα πράγματα. Πρέπει να γνωρίζεις και να δεις, να δεις και να γνωρίζεις. Γι' αυτό και το ζήτημα των τόπων είναι τόσο ουσιώδες. Πρόκειται για ένα φιλμ άμεσα συνυφασμένο με τον τόπο, ένα τοπογραφικό, ένα γεωγραφικό φιλμ».

Claude Lanzmann

Οι μάρτυρες της εξόντωσης στη SHOAH*

«Η SHOAH δεν είχε στόχο να ενημερώσει για πράγματα που μπορεί κανείς να βρει και σε βιβλία Ιστορίας (...) Εστιάζει στους πραγματικούς τόπους του σήμερα και στα πρόσωπα, τα σώματα των μαρτύρων. Δεν υπάρχει σχολιασμός, φωνή off. Πρόκειται πραγματικά για την αποκατάσταση της έννοιας του μάρτυρα».

Claude Lanzmann

Ο **Claude Lanzmann** γεννήθηκε το 1925 στο Παρίσι. Το 1943, κι ενώ ήταν μαθητής Λυκείου, προσχώρησε στη Αντίσταση του Κλερμόν-Φεράν και έδρασε σε συνθήκες παρανομίας. Το 1947 έλαβε τον διδακτορικό του τίτλο στη Φιλοσοφία. Το 1948-49 δίδαξε ως λέκτορας στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου. Από το 1952, μετά τη συνάντησή του με τον Jean-Paul Sartre και τη Simone de Beauvoir, υπήρξε μόνιμος συνεργάτης και αργότερα αρχισυντάκτης του θρυλικού πολιτικού-λογοτεχνικού περιοδικού *Les Temps Modernes*. Από το 1970 παρουσίασε τις πρώτες κινηματογραφικές δουλειές του και ξεκίνησε την πολιτική του δράση κατά της γαλλικής πολιτικής στην Αλγερία. Το καλοκαίρι του 1973 άρχισε να δουλεύει πάνω στην ταινία SHOAH, την οποία ολοκλήρωσε το 1985 – δηλαδή 12 χρόνια αργότερα. Η ταινία έτυχε παγκόσμιας αναγνώρισης και αποτελεί γεγονός τόσο από κινηματογραφική όσο από ιστορική άποψη.

Ο Claude Lanzmann τιμήθηκε με πλήθος διακρίσεων, μεταξύ άλλων με το *Médaille de la Résistance*, παρασημοφορήθηκε ως Ταξιάρχης του *Ordre National du Mérite* (του Εθνικού Τάγματος της Αξίας), ως Ταξιάρχης της *Légion d'Honneur* (της Λεγεώνας της Τιμής) – της υψηλότερης τιμητικής διάκρισης στη Γαλλία που απονέμεται σε στρατιωτικούς και πολίτες για τις υπηρεσίες τους. Αναγορεύθηκε επίτιμος διδάκτωρ Φιλοσοφίας από το Εβραϊκό Πανεπιστήμιο της Ιερουσαλήμ, το Πανεπιστήμιο του Amsterdam, το Πανεπιστήμιο Adelphi της Νέας Υόρκης και της Ευρωπαϊκής Σχολής Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Saas-Fee της Ελβετίας. Από το 1998 ήταν μέλος της Ακαδημίας των Τεχνών του Βερολίνου, στο Τμήμα της Τέχνης του Κινηματογράφου και των Μέσων.

Το 2013 κυκλοφόρησε η ταινία του με τίτλο *Le dernier des injustes* («Ο τελευταίος των αδίκων»), μια συνέντευξη-συνομιλία του Lanzmann με τον ραβίνο Benjamin

Murmelstein, τον τελευταίο πρόεδρο του Εβραϊκού Συμβουλίου του γκέτο του Theresienstadt. Την ίδια χρονιά ο σκηνοθέτης τιμήθηκε στο Φεστιβάλ του Βερολίνου με τη Χρυσή Άρκτο για το συνολικό του έργο.

Ο σκηνοθέτης μίλησε διεξοδικά για τη δουλειά του στην ταινία «Shoah» στο ντοκιμαντέρ που κυκλοφόρησε το 2015 με τίτλο *Claude Lanzmann: Spectres of the Shoah*, το οποίο γύρισε ο Adam Benzine.

Η αυτοβιογραφία του Lanzmann με τίτλο *Le lièvre de Patagonie* (Ο Λαγός της Παταγονίας) κυκλοφόρησε το 2010.

Ο Claude Lanzmann πέθανε στις 5 Ιουλίου 2018 στο Παρίσι σε ηλικία 92 ετών.

Παγκόσμιες διακρίσεις (επιλογή): **1985** Βραβεία των Κριτικών Κινηματογράφου της Νέας Υόρκης (NYFCC): βραβείο καλύτερου ντοκιμαντέρ | Βραβεία της Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου του Λος Άντζελες (LAFCA): ιδιαίτερη μνεία | Βραβείο των Τεχνών, των Γραμμάτων και των Επιστημών του Ιδρύματος του Γαλλικού Ιουδαϊσμού | Βραβείο του Διεθνούς Συνδέσμου κατά του Ρατσισμού και του Αντισημιτισμού (LICRA) | **1986** Βραβεία Εθνικής Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου των ΗΠΑ (NFSC): καλύτερο ντοκιμαντέρ | Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου της Βοστώνης (BSFC): καλύτερο ντοκιμαντέρ | Κινηματογραφικό Βραβείο του Ρότερνταμ | Βραβεία Βρετανικής Ακαδημίας Κινηματογράφου και Τηλεόρασης (BAFTA): βραβείο ντοκιμαντέρ Flaherty | Κινηματογραφικό Βραβείο Caligari της Berlinale | Βραβείο FIPRESCI της Berlinale (Φόρουμ) | Βραβείο της Διεθνούς Καθολικής Οργάνωσης | Βραβείο The Torch of Liberty | Βραβείο Christopher | Βραβείο του Κέντρου Σίμον Βίζενταλ | Βραβείο της Διεθνούς Ένωσης Ντοκιμαντέρ (IDA) | Τιμητικό Σεζάρ | **1987** βραβείο Peabody | Χρυσό Βραβείο Grimme | Τηλεοπτικά Βραβεία Broadcasting Press Guild | Βραβείο της Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου του Κάνσας Σίτυ (KCFCC): καλύτερο ντοκιμαντέρ | **1987/88** Βραβείο τηλεοπτικών προγραμμάτων της Royal Television Society

<http://www.exile.gr>

www.literaturfestival.com

<http://www.worldwide-reading.com/archiv-en/27-01-2020-worldwide-screening-shoah-by-claude-lanzmann/appeal>

Με την παράκληση της αναφοράς

Πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό: Βίκυ Τραχανή, Τηλ. 210 3661043

www.goethe.de/athen